

Motion till riksdagen 2013/14:Ub362

av **Margareta Cederfelt (M)**

Översyn av lärarundantaget vid forskning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarundantaget.

Motivering

Sverige har en historia av att vara ett idérikt och innovativt land. Vi har bidragit med viktiga innovativa framsteg, alltifrån pacemakern och dynamiten till mjölkseparatorn och Spotify. För att Sverige ska fortsätta vara en konkurrenskraftig nation behöver förutsättningarna för kommersialiseringen av bärkraftiga idéer förbättras. I dag pekar trenden på att många idéer från forskningen riskerar att gå till spillo. I längden kan denna utveckling vara skadlig för såväl ekonomin som samhällsutvecklingen i stort.

Vid de svenska universiteten finns en stor potential att producera konkurrenskraftiga forskningsprodukter. Givetvis finns det också exempel på forskning som inte omedelbart kan omsättas i en handelsvänlig vara. Självklart finns det också värdefull forskning som inte är lämplig att kommersialisera. Problemet uppstår om endast ett fåtal forskare gör verklighet av sin idé, trots att den skulle vara nyttig ur marknadssynpunkt. Vid många av universiteten finns särskilda innovationscentrum med uppgift att fungera som en bro mellan forskning och näringsliv. Initiativen är goda och leder ofta till att marknaden berikas med outhärliga innovationer som vuxit fram ur gedigen forskning. Systemet med universitetens innovationscentrum kräver emellertid att forskaren själv ger sig i kast med att kommersialisera sin forskning.

Lärarundantaget, det vill säga undantaget som innebär att forskare och lärare äger rätten till resultaten av sin forskning, är ovanligt i internationell jämförelse. Detta kan jämföras med ett antal universitet i USA där resultaten från forskningen ägs gemensamt av institutionen och forskaren. Befintliga

Fel! Okänt namn på

bolag kan då enklare söka lösningar hos universiteten och smidigare omsätta dem i praktiken. Det undanröjer kravet på att forskaren själv måste vara ankarret i både kommersialiserings- och försäljningsprocessen.

Läraryrket ställer krav på forskare vid universiteten att axla rollen som både innovatör och entreprenör. Detta kan i längden både bli tidskrävande för forskaren och ställa krav på kunskaper om företagande och kommersialisering som forskaren inte besitter inledningsvis. Forskaren måste själv ombesörja processen att söka patent, finna finansiärer och i sin helhet ro projektet i land. Det bör övervägas om vägen från idé till färdig produkt kan göras enklare, utan att den enskilde forskaren förlorar på det. Den som framställer forskning, som kan vara av intresse för näringslivet och allmänheten i stort, ska också vid en kommersialisering vara den som tjänar på denna. Olika konstruktioner som leder till att den enskilde forskaren inte drabbas vid en förändring av läraryrket är tänkbara.

Att Sverige växlar upp sin innovationstakt och stärker forskningens industriella anknytning är en förutsättning för fortsatt konkurrenskraft, inte minst när ekonomier som till exempel Indien och Kina är på frammarsch. Ett led i att förbättra det svenska innovationsklimatet är att överväga möjligheten att se över en revision och modernisering av läraryrket. Nya lösningar för hur forskningen kan tillgodogöras marknaden i större utsträckning behöver prioriteras.

Stockholm den 26 september 2013

Margareta Cederfelt (M)